

प्रश्न संच
D

माध्यम : मराठी

पेपर II (इ. 6वी ते इ. 8वी)

बैठक क्रमांक

Q. Booklet No.

40105124

SEAL SEAL SEAL

SEAL SEAL SEAL
40105124

परीक्षा सांकेतांक : 717

8 1 1 3 1 2 0 0 8 0

पेपर सांकेतांक : 102

Sandip B. Bhide

9403855008

ळ : दुपारी 2.00 ते सायंकाळी 4.30

एकूण पृष्ठे	32
एकूण गुण	150

प्रश्नपत्रिका सोडविण्यापूर्वी कृपया खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

वना :

1. परीक्षार्थीने आपला बैठक क्रमांक त्यांना पुरविलेल्या प्रश्नपत्रिकेवर विहित ठिकाणी नोंदवावा.
2. प्रश्नपत्रिकेमध्ये सलग एकूण 150 प्रश्न असून ते सोडविण्यासाठी उमेदवारास 150 मिनिटे (अडीच तास) वेळ देण्यात आलेला आहे. प्रत्येक प्रश्नास एक गुण आहे. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
3. प्रत्येक प्रश्न वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा असून प्रश्नाच्या खाली उत्तराचे चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी एकच उत्तराचा पर्याय अचूक असून तो नोंदवावा उत्तरे नोंदविण्यासाठी परीक्षागृहात पुरविण्यात आलेल्या बॉलपेनचाच वापर करावा. अचूक उत्तर असलेल्या पर्याय क्रमांकाचा गोल पूर्णपणे रंगवावा. अर्धवट रंगवलेले गोल, खाडाखोड अथवा एकाच प्रश्नासाठी दोन उत्तरे दर्शविलेली असतील अशा उत्तरांना गुण दिले जाणार नाहीत. एकदा दिलेले उत्तर बदलता येणार नाही.
4. कोणत्याही कारणामुळे प्रश्न रद्द करावा लागल्यास अचूक प्रश्नांच्या गुणांवर आधारीत पात्रता निश्चित करण्यात येईल.
5. प्रश्नपत्रिकेत कोणत्याही प्रश्नांच्या उत्तराची नोंद करू नये. प्रश्नपत्रिकेचा कोणतेही पृष्ठ/भाग मुळ प्रश्नपत्रिकेपासून वेगळा करू नये.
6. कच्चे काम प्रश्नपत्रिकेमध्ये दर्शविण्यात आलेल्या जागेतच करण्यात यावे.
7. बैठक क्रमांक व प्रश्नपत्रिका संच कोड उत्तरपत्रिकेवर विहित ठिकाणी नोंदवावा.
8. प्रश्नपत्रिकेचा व उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक, प्रश्नपत्रिका संच कोड स्वाक्षरीपटावर लिहिणे आवश्यक आहे.
9. परीक्षा प्रवेशपत्राची मागणी केल्यास समवेक्षक/पर्यवेक्षकास दाखवावे.
10. प्रश्नपत्रिकेमध्ये खालीलप्रमाणे विषयनिहाय विभाग आहेत.

विभाग	विषय	प्रश्न क्रमांक	गुण
1.	इंग्रजी	1 ते 30	30
2.	मराठी	31 ते 60	30
3.	बालमानसशास्त्र व अध्यापनशास्त्र	61 ते 90	30
4.	गणित व विज्ञान किंवा सामाजिकशास्त्रे	91 ते 150	60

11. उत्तरपत्रिका समवेक्षकाकडे जमा करताना उत्तरपत्रिकेची Carbonless प्रत (उत्तरपत्रिकेचा भाग 2) परीक्षार्थीने स्वतःकडे ठेवून ती मिळाल्याबाबतची स्वाक्षरी स्वाक्षरीपटावर नोंदवावी.
12. परीक्षा संपल्यानंतर समवेक्षकाच्या सूचनेशिवाय परीक्षागृह सोडू नये.
13. परीक्षार्थीने परीक्षा चालू असताना अथवा परीक्षा संपल्यानंतर परीक्षेसंबंधी कोणतेही साहित्य परीक्षागृहाबाहेर नेल्यास त्याची या परीक्षेतील उमेदवारी रद्द होईल. तसेच संबंधित परीक्षार्थी विरुद्ध भारतीय दंडसंहिता (IPC) अंतर्गत कारवाई करण्यात येईल.
14. कोणत्याही प्रकारचा भ्रमणध्वनी, कॉलक्युलेटर किंवा तत्सम इलेक्ट्रॉनिक्स साहित्य परीक्षागृहात बाळगण्यास व वापरण्यास सक्त मनाई आहे.
15. परीक्षेसाठी विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर परीक्षार्थीस ही प्रश्नपत्रिका स्वतः बरोबर परीक्षा कक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. परीक्षेची वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपत्रिकेची प्रत/प्रती किंवा प्रश्नपत्रिकेतील, काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल.

SEAL

0074

1. State what part of speech is the underlined word:

None but the brave deserves the fair.

- (1) Adverb
(2) Preposition
(3) Conjunction
(4) Relative pronoun

2. What does the underlined modal auxiliary express?

I will carry your books.

- (1) Probability
(2) Volition
(3) Request
(4) Habit

3. Which one of the following pairs is not correctly matched as 'one-word substitution'?

- (1) One who thinks only of oneself - egoist
(2) One who mocks at anything people do - cynic
(3) One who is careful about detailed correctness - fastidious
(4) One who cannot be corrected - incorrigible

4. Choose the grammatically correct sentence:

- (1) If you were a millionaire, how would you spend your time?
(2) If you are a millionaire, how would you spend your time?
(3) If you were a millionaire, how will you spend your time?
(4) If you are a millionaire, how would you have spent your time?

5. Choose the correct alternative.

(A) There are too many literary illusions in the poetry of T.S. Eliot.

(B) Many Indian philosophers believe life to be an illusion.

- (1) Only A is correct.
(2) Only B is correct.
(3) Both A and B are correct.
(4) Both A and B are wrong.

6. Choose the odd man out.

- (1) Police
(2) Gentry
(3) Sentry
(4) Peasantry

7. Choose the alternative which best expresses the meaning of the underlined idiom.

The host team bore the palm in the league matches.

- (1) played quite well
(2) was victorious
(3) was defeated
(4) played a very boring match.

8. If Rahul's teeth are uneven, whom should he visit?
- (1) Orthodontist
(2) Osteopath
(3) Oncologist
(4) Chiropracist

9. Which of the following are rhetorical questions?

- (A) How can one achieve success?
(B) How can one betray one's nation?
(C) Can one pass IAS Exam?
(D) Can one succeed without hard work?

- (1) A & B
(2) B & C
(3) B & D
(4) A & D

10. Choose the correct complex sentence for the given sentences.

- (A) He will not be allowed to sit in the examination hall.
(B) He does not carry the hall-ticket.

- (1) If he does not carry the hall-ticket, he will be allowed to sit in the examination hall.
(2) Unless he does not carry the hall-ticket, he will not be allowed to sit in the examination hall.
(3) If he will not be allowed to sit in the examination hall, he does not carry the hall-ticket.
(4) Unless he carries the hall-ticket, he will not be allowed to sit in the examination hall.

Read the following passage carefully and select the most correct answers of the given questions.

(No. Q. 11 to Q. 15)

There are five factors for succeeding in life. The first requisite is initiative. This quality marks out a person from the majority who do not strive for excellence in whatever they do. A person who has the initiative, on the other hand, goes beyond the call of duty. To aim for excellence is more often a natural trait in such individuals and they do it not for the sake of recognition or for reward but for self-satisfaction. Success is a natural outcome when one achieves perfection in any enterprise. The next requirement is sharp intelligence. Even if initiative and intelligence are there unless a person is industrious he cannot be successful. He should also have integrity because even if the other three qualities are there a person who is not upright will not achieve lasting success. Finally, one should not have ego as it is bound to ruin all that he achieves by his haughtiness.

11. Which one of the factors of success hasn't been mentioned in the passage?

- (1) honesty
(2) Self-esteem
(3) Labour
(4) Humbleness

12. What is definitely true about 'ego' according to the passage?

- (1) It is a failure for success.
(2) It may ruin one's chances of success.
(3) It prohibits one from achieving things in life
(4) It nullifies one's achievement.

13. Which of the following statements is not true about a man of initiation?
- (1) strives for perfection
 (2) takes everything to be a matter of duty
 (3) is invariably a man of quality
 (4) is self-motivated
14. At the beginning stage which one of the qualities is the most important to achieve success?
- (1) industry
 (2) initiative
 (3) intelligence
 (4) egolessness
15. Which one of these statements is not true according to the passage?
- (1) as everyone is not intelligent, everyone doesn't succeed.
 (2) success at the beginning stage is the result of a combination of only labour, quality and initiative
 (3) lack of integrity ruins chances of success.
 (4) men of initiative are in minority
16. Select the suitable articles for the given sentence:
 word to wise is sufficient.
- (1) the, the
 (2) a, the
 (3) the, a
 (4) a, a
17. Choose the correct 'prepositions' in the given sentence:
 Never judge a metal its glitter as all that glitters is not gold.
- (1) at, from
 (2) at, with
 (3) off, by
 (4) of, by
18. Choose the word nearest in meaning to the underlined word in the given sentence.
 It was an astute move to sell the property at that stage.
- (1) unwise
 (2) dishonest
 (3) inexplicable
 (4) shrewd
19. Choose the word opposite in meaning to the given word:
 'Naive'
- (1) Cunning
 (2) Wealthy
 (3) Sophisticated
 (4) Complicated
20. Fill in the blank with the appropriate passive form of the verb from the alternatives supplied.
 How?
- (1) is the parcel sending
 (2) the parcel is being send
 (3) is the parcel being sent
 (4) the parcel is being sent

21. Choose the correct alternative to fill in the blank: Come in now, I am sorry you waiting.

- (1) to keep (2) for keeping
(3) kept ~~(4) to have kept~~

22. Choose the alternative showing the correct indirect narration of the given 'Direct speech'.

My brother said to me, "Let's go out for a walk."

- (1) My brother told me that let's go out for a walk.
(2) My brother proposed that they should go out for a walk.
~~(3) My brother proposed to me that we should go out for a walk~~
(4) My brother told me to go out for a walk.

23. Identify the figure of speech in the following line: Variety is the spice of life.

- ~~(1) Metaphor~~ (2) Simile
(3) Personification (4) Synecdoche

24. Identify the part of the sentence which has an error:

I asked him / how could he go out / if it started raining / No error

A B C D

- (1) A ~~(2) B~~
(3) C (4) D

25. Name the underlined 'clause' in the given sentence:

I asked him when he would go to his office.

- ~~(1) Noun clause~~ (2) Adjective clause
(3) Adverb clause of time (4) Adverb clause of place

26. Choose the one which is the correct 'Question Tag' for the given sentence:

'None can ruin me.'

- (1) can any? (2) can one?
(3) can't they? ~~(4) can they?~~

27. Choose the mis-spelt word:

- (1) Deficient (2) Efficient
~~(3) Magnificent~~ (4) Reticent

28. Choose the alternative which best expresses the underlined phrase.

I hope it will not put you out if I am late.

- (1) Worry out you ~~(2) irritate you~~
(3) Please you (4) harm you

29. Select the combination of numbers so that alphabets arranged accordingly will form a meaningful word.

A I G T Y E
1 2 3 4 5 6

(1) 315426

(3) 312465

(2) 315246

(4) 312645

30. Select the combination of numbers so that the parts arranged accordingly will form a meaningful sentence.

(1) a serious threat to

(3) food, furs, skin, horns,

(5) uncontrolled hunting

(1) 643125

(3) 123456

(2) of wildlife for pleasure,

(4) tusks, etc. poses.

(6) the survival of wild life.

(2) 523416

(4) 634125

भाग - 2 : मराठी

31. सुप्रसिद्ध कवी 'ग्रेस' यांचे नाव काय?

(1) माणिक गोडघाटे

(2) सीताराम गोडघाटे

(3) मिथिला गोडघाटे

(4) राघव गोडघाटे

32. संबोधनयुक्त शब्दरूप कोणते?

(1) देवी

(3) देव

(2) देवता

(4) देवांनो

33. ढग दाटून आल्यामुळे पाउस पडण्याची शक्यता आहे. वाक्यप्रकार ओळखा.

(1) मिश्रवाक्य

(3) संयुक्तवाक्य

(2) केवलवाक्य

(4) वाक्यसंकलन

34. 'अनुक्रम' या शब्दातील उपसर्ग ओळखा

(1) अन्

(3) क्रम

(2) अनु

(4) अ

35. वडील मंडळीस पत्र लिहिताना कोणता अचूक मायना लिहावा?

(1) तिर्थस्वरूप

(3) तीर्थरूप

(2) तिर्थरूप

(4) तीर्थस्वरूप

36. 'पुस्तक' या शब्दातील अचूक लघुगुरूक्रम ओळखा.

(1) - U U

(3) - - -

(2) - - U

(4) U U U

37. मराठी वर्णमालेत किती स्वरादी आहेत?

(1) एक

(3) बारा

(2) दोन

(4) अठेचाकीस

दिलेला उतारा वाचून व्याखाली विचारलेटया प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (प्र. क्र. 38 ते प्र. 40)

हुशार मुलं ही खरोखरच परमेश्वरी देणगी होय. अशा असामान्य मुलांना वाढवताना मिळणा-या आनंदाची चव ही चाखल्याशिवाय नाही कळणार. म्हणूनच तुमची मुलं हुशार असतील तर अभिनंदन! हो, पण अशा हुशार मुलांना वाढवताना समस्याच येत नाहीत अशा गैरसमजात राहूनका. उलट अशा मुलांना वाढवताना जरूर ती पथ्ये पाळली गेली नाहीत तर अशीमुलं अधिक समस्या निर्माण करून ठेवतात. तसंच बुद्धिवान आणि कल्पक मुलं ही आपली वैयक्तिकच नव्हेतर समाजाची, राष्ट्राची संपत्ती मानून त्यांची बुद्धिमत्ता व कल्पकता विकसित करणं हे पालक म्हणून आपलं सामाजिक कर्तव्य ठरत नाही काय? म्हणूनच अशा हुशार मुलांच्या नशीबवान पालकांसाठी हा लेखनप्रपंच.

38. उताप्यातून कोणाचे अभिनंदन केले आहे?

(1) हुशार मुलांचे

(2) कल्पक व बुद्धिवान मुलांचे

(3) पथ्य पाळणाऱ्या मुलांचे

(4) हुशार मुलांच्या पाळकांचे

39. चव चाखणे याचा अर्थ काय?

(1) पदार्थावर ताव मारणे

(2) तोंडाला पाणी सुटणे

(3) अनुभव घेणे

(4) तृप्त होणे

40. राष्ट्रीय संपत्ती म्हणून कोणाचा उल्लेख केला आहे?

(1) बुद्धिमान, कल्पक मुलांचा

(2) अभिनंदन करणाऱ्यांचा

(3) पथ्य पाळणाऱ्या मुलांचा

(4) सर्वसाधारण मुलांचा

41. प्रतिबंध करणे या अर्थाचा वाक्प्रचार कोणता?

(1) मज्जाव करणे

(2) धडा शिकवणे

(3) विपर्यास करणे

(4) पल्ला गाठणे

42. लेखननियमानुसार अचूक शब्द कोणता?
 (1) प्रित्यर्थ
 (3) प्रित्यय
 (2) प्रीत्यर्थ
 (4) प्रीत्यथ
43. कोणत्या दोन विभक्तीचे प्रत्यय सारखे आहेत?
 (1) प्रथमा-द्वितीया
 (2) तृतीया-चतुर्थी
 (3) द्वितीया-चतुर्थी
 (4) प्रथमा-संबोधन
44. अनेकवचनी शब्द कोणता?
 (1) निरोप
 (2) मार्ग
 (3) नाव
 (4) वाटा
45. वाक्यातील कर्ता-कर्म-क्रियापद यांच्यातील परस्पर संबंभाला काय म्हणतात?
 (1) क्रियाविशेषण
 (2) अव्यय
 (3) प्रयोग
 (4) शब्दसिद्धी
46. शाहिरी काव्यात प्रामुख्याने कोणत्या दोन रचनाप्रकारांचा समावेश होतो?
 (1) पोवाडा - भारूड
 (2) लावणी - अभंग
 (3) पोवाडा - लावणी
 (4) भारूड - अभंग
47. चुकीचे समकिरण ओळखा.
 (1) संत एकनाथ-भारूड
 (2) संतज्ञानेश्वर-ओवी
 (3) संततुकाराम-अभंग
 (4) संतनामदेव-पसायदान
48. दोन छोटी वाक्ये उभयान्वयी अव्ययांनी जोडताना कोणत्या विरामचिन्हाचा वापर करतात?
 (1) पूर्णविराम
 (2) अर्धविराम
 (3) स्वल्पविराम
 (4) अपूर्णविराम
49. मालिनी या वृत्तातील गण कोणते?
 (1) त-भ-ज-ज-ग-ग
 (2) न-न-म-य-य
 (3) य-य-य-य
 (4) म-स-ज-स-त-त-ग
50. श्रीकृष्ण नवरामी नवरी। शिशुपाल नवरा मीन-वरी. यात कोणता अलंकार आहे?
 (1) अभंगश्लेष
 (2) अर्थान्तरन्यास
 (3) उत्प्रेक्षा
 (4) सभंगश्लेष

51. अतिशय क्रोध किंवा चीड या भावनेतून कोणता रस निर्माण होतो?
 (1) रौद्र (2) बीभत्स
 (3) अद्भुत (4) करुण
52. आभाळ या नामाचे योग्य विशेषण कोणते?
 (1) थंडगार (2) निरभ्र
 (3) अभ्र (4) अंबर
53. मधू लाडू खात असे. या वाक्यातील काळ ओळखा.
 (1) रीतिभूतकाळ (2) रीतिवर्तमानकाळ
 (3) रीतिभविष्यकाळ (4) वर्तमानकाळ
54. मनु + अंतर या पोटशब्दांपासून तयार होणारा अचूक जोडशब्द कोणता?
 (1) मनुअंतर (2) मन्वंतर
 (3) मंतर (4) मनोअंतर
55. कोणत्या समासात दोन्ही पदांना महत्त्व नसून तिसऱ्याच गोष्टीचा बोध महत्त्वाचा मानला जातो?
 (1) अव्ययीभाव (2) तत्पुरुष
 (3) द्वंद्व (4) बहुव्रीही
56. तेजोनिधी या शब्दाचा समानार्थी शब्द कोणता?
 (1) दिनमणी (2) चंद्रमणी
 (3) राजमणी (4) रत्नाकर
57. विरुद्धार्थी शब्दांची अचूक नसलेली जोडी कोणती?
 (1) सुपुत्र × कुपुत्र (2) कृतज्ञ × कृतघ्न
 (3) द्वेष × मत्सर (4) खाली × वर
58. अचूक शब्द ओळखा.
 (1) आशिर्वाद (2) आर्शिवाद
 (3) आशीर्वाद (4) आर्शीवाद
59. म्हण पूर्ण करा- 'नावडतीचे
- (1) पाय आळणी (2) मीठ आळणी
 (3) मीठ गोड (4) शब्द गोड
60. 'जेव्हा मीजात चोरली होती' या कथा संग्रहाचे लेखक कोण?
 (1) अण्णाभानुसाठे (2) वि.स. खांडेकर
 (3) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (4) बाबुराव बागूल

- २६
61. इंग्लंडमधील ऑक्सफर्डजवळ पसे येथे शाळा काइन भाषण संवाद, नाटयीकरण इ. पद्धतीचा अवलंब करुन निरनिराळे विषय क्रिडन पद्धतीने शिकवण्यास प्रारंभ खालीलपैकी कोणी केला?
- (1) क्रॉडवेल कुक (2) हेलन पार्कहर्स्ट
(3) माँटेसरी (4) एम.आर. फिच
62. विद्यार्थ्यांचे अध्ययन चांगले व्हावयाचे असेल तर शिक्षकाचे पाठयवस्तूवर प्रभुत्व असणे आवश्यक आहे, असे मत खालील पैकी कोणी आपल्या प्रतिमानात मांडले?
- (1) हिल्डा टाबा (2) टर्नर व फत्तू
(3) विल्यम ग्लेसर (4) जॉर्ज शेफल
63. जेव्हा विद्यार्थ्यांच्या वैशिष्ट्यांचा विकास करुन त्यांचे भावजीवन अधिक समृद्ध केले जाते व त्याद्वारे सामाजिक वातावरण व एकूण पर्यावरणाशी सर्जनशील संबंध प्रस्थापित करण्यास मदत केली जाते तेव्हा खालीलपैकी कोणत्या प्रतिमानाचा उपयोग होतो?
- (1) ज्ञान - प्रक्रियाकरण प्रतिमान
(2) वर्तन - परिवर्तन प्रतिमान
(3) व्यक्तिगत विकास प्रतिमान
(4) सामाजिक आंतरक्रिया प्रतिमान
64. अंध विद्यार्थ्यांना अध्यापन करताना शिक्षकाने पुढीलपैकी कोणत्या तत्वाचा अवलंब करु नये?
- (1) अधिकची चेतना
(2) एकात्म अनुदेशन
(3) अमूर्तता
(4) स्व-कृती
65. अध्ययनार्थ्यात मागासलेपणा येण्याचे खालील पैकी कोणते शालेय कारण नाही?
- (1) शालेय व्यवस्थापन दोषपूर्ण असणे
(2) शैक्षणिक साहित्याचा अभाव असणे
(3) पालक अशिक्षित असणे
(4) पर्यवेक्षक व इतर घटकांची सहानुभती नसणे
66. आत्मनिरीक्षण पद्धतीबद्दल खाली दिलेल्या विधानातून कोणते विधान अयोग्य आहे?
- (1) स्वतःमधील दोष निवारण करता येतात.
(2) या पद्धतीचे जनक वुंट वह टिचनेर आहेत.
(3) काढलेले निष्कर्ष पुन्हा पडताळून पाहता येत नाहीत.
(4) ही पद्धती व्यक्तिनिष्ठ नसून वस्तुनिष्ठ आहे.

67. खालीलपैकी व्यक्तिमत्त्वावर परिणाम करणाऱ्या मनोसामाजिक घटकांचा योग्य गट कोणता?
- (1) अनुवंश, शारीरिक दुबळेपणा, शरीर रसायने
 - (2) अनुवंश, कुटुंब, शारीरिक दुबळेपणा
 - ✓ (3) कुटुंब, शेजारी, संस्कृती
 - (4) शेजारी, संस्कृती अनुवंश
68. खालीलपैकी कोणते विधान फ्लॉइड्सच्या आंतरक्रिया विश्लेषणाचा फायदा नाही?
- (1) प्रत्यक्ष वर्गात न जाता निष्कर्ष काढता येतान.
 - (2) वर्गातील सामाजिक वातावरण अभ्यासता येते.
 - ✓ (3) शिक्षकाच्या प्रशिक्षणासाठी हे तंत्र निरूपयोगी आहे.
 - (4) आव्युहाच्या सहाय्याने शिक्षकास वर्तनात सुधारणा करता येते.
69. एखाद्या विद्यार्थ्याला अभ्यासक्षेत्रात खूप यश मिळवता आले नाही तर तो एखाद्या खेळात नेत्रदिपक यश मिळवून स्वतःच्या अभ्यासक्षेत्रात आलेल्या अपयशाची भरपाई करतो, या उदाहरणातून खालील पैकी कोणत्या संरक्षण यंत्रणेचा वापर केलेला दिसून येतो?
- (1) समर्थन
 - ✓ (2) प्रतिपूरण
 - (3) प्रक्षेपण
 - (4) विस्थापन
70. कोणत्याही विषयाचा, अनुभवाचा, परिस्थितीचा वा प्रतिक्रियेचा एकत्रित विचार केल्याशिवाय आकलन होऊन अर्थपूर्ण जाणीव निर्माण होत नाही व त्याबद्दल अंतर्दृष्टीही येत नाही, हे संक्रमणाच्या कोणत्या उपपत्ती नुसार घडते?
- (1) समान घटक उपपत्ती
 - (2) सामान्यीकरण उपपत्ती
 - (3) आदर्शवादी उपपत्ती
 - ✓ (4) पूर्णकारवादी उपपत्ती
71. किशोर अवस्थेतील मुलांच्या बाबतीत खालील पैकी कोणते विधान योग्य आहे?
- (1) या मुलांची सामाजिक प्रवृत्ती उच्च स्वकपाची असते
 - (2) यांचे नैतिक वर्तन संघप्रियतेवर अधिष्ठित नसते
 - ✓ (3) टोळीच्या हितासाठी आई-वडिलोना फसवू शकतात
 - (4) समवयस्कांबद्दल त्यांना आकर्षण वाटत नाही
72. खाली दिलेल्या विधानांमध्ये कोणते विधान शैशवावस्थेतील कारक विकासाचे वैशिष्ट्य आहे?
- ✓ (1) मुलांच्या हालचालीची वाढ पायापासून डोक्याकडे होत असते
 - (2) स्मरण शक्ती तीव्र असते
 - (3) चार-सहा महिने वयाच्या बालकाला भीती वाटते.
 - (4) वेळेबाबत संबोध नीट झालेला असतो

73. खाली दिलेल्या जीन पियाजे यांच्या व्यक्तिच्या बौद्धिक विकासाचे टप्पे व त्यातील घटक यांच्या जोड्यांचा योग्य क्रम कोणता?

विकासाचे टप्पे

घटक

(i) शब्दपूर्व अवस्था	(अ) वैचारिक समस्या सोडवते
(ii) क्रियापूर्व प्रतिनिधित्वाचा काळ	(ब) काही प्रमाणान संबोध निर्मिती होते
(iii) मूर्त क्रियाकाल अवस्था	(क) मूल चेतकाचे वर्गीकरण करायला शिकते
(iv) बौद्धिक विकासाची अवस्था	(ड) नैसर्गिक घटनांकन निष्कर्ष काढू लागते

(1) (i) - अ	(ii) - ड	(iii) - ब	(iv) - क
(2) (i) - क	(ii) - ब	(iii) - ड	(iv) - अ
(3) (i) - क	(ii) - ब	(iii) - अ	(iv) - ड
(4) (i) - ब	(ii) - अ	(iii) - क	(iv) - ड

74. व्यक्तिविकासात अनुवंशाचा अभ्यास अत्यंत महत्वाचा असतो, याला खालीलपैकी कोणते विधान समर्थन करते?

- (1) बालकाचे व्यक्तिमत्व त्यांचे पालक आणि शिक्षक पूर्णपणे विकसित करू शकतात
- (2) अनुवंशाने प्राप्त होणाऱ्या गोष्टींचा व्यक्तिमत्व विकासात वाटा नसतो.
- (3) जन्मजात स्वभाव हा व्यक्तिमत्व विकासातील महत्वाचा घटक असतो
- (4) व्यक्तिविकासातील बुद्धिमत्ता हा घटक अनुवंशावर अवलंबून नसतो.

75. आल्फ्रेड बीने यांच्या मते समस्या सोडवतांना बुद्धी आपल्याला खालीलपैकी कोणत्या दृष्टीने मदत करत नाही?

- (1) समस्या सोडविताना क्रियाशील राहून समायोजन साधणे
- (2) स्वतःच्या कृतीची चिकित्सा करणे व जरूर तेव्हा जाणीवपूर्वक चुकांची दुरुस्ती करणे
- (3) तुटक भाग एकत्र करून संयोजन करणे
- (4) समस्या सोडवण्याच्या हेतूने विशिष्ट मार्गाची निवड करणे

76. बुद्धिमापनासाठी दृक्प्रतिमांची स्पष्टता तपासण्याची पद्धत खालीलपैकी कोणत्या मानसशास्त्रज्ञाने शोधून काढली?

- (1) एबिंगहॉस
- (2) गाल्टन
- (3) टर्मन
- (4) गोडार्ड

77. दलिपसिंग या भारतीय मानसशास्त्रज्ञाने भावनिक बुद्धिमत्तेला सामाजिक बुद्धिमत्ता मानून त्याविषयी खाली काही मते मांडली आहेत त्यापैकी कोणते मत असत्य आहे?

- (1) भावनिक बुद्धिमत्ता ही एक क्षमता आहे.
- (2) याद्वारे स्वतःच्या व इतरांच्या भावनांचे नियमन करता येते
- (3) भावनांमधील फरक ओळखता येतो
- (4) भावनांचे प्रकटीकरण कोणत्या मार्गाने करावे याचे मार्गदर्शन तज्ञांकडून घ्यावे

78. खाली दिलेल्या उदाहरणांमध्ये कोणते उदाहरण गुणवैशिष्ट्यांच्या प्रमाणात फरक दर्शविने?

(1) सचिनला आकडेमोड करण्यात गोडी वाटते.

(2) ऋतुजाला गाडीच्या आवाजावरून गाडी ओळखण्याचा छंद आहे.

(3) स्वराला गाणी रोकण्यात रस आहे.

(4) सार्थकला बास्केटबॉल खेळाची आवड आहे.

79. सर्वश्रेष्ठ कलाकृती, साहित्यनिर्मिती आणि पराक्रम यांच्या पाठीशी 'काम' ही शारीरिक प्रेरणा वास करित असते असे मत खालील पैकी कोणत्या मानसशास्त्रज्ञाने मांडली?

(1) नॉर्मन

(2) लिंडस्ले

(3) फ्राईड

(4) स्कीनर

80. खाली दिलेल्या अवधानाच्या स्वरूपाविषयीच्या विधानामध्ये कोणते विधान असत्य आहे?

(1) शरीरांतर्गत जाणीव व भावना, मनातील विचार व कल्पना या गोष्टी अवधानांतर्गत येत नाहीत.

(2) अवधान ही मनाची शक्ती नसून तो एक मनोव्यापार आहे.

(3) अवधानाखेरीज इतर कोणताही मनोव्यापार संभवन नाही.

(4) अवधानक्रियेत ज्ञानात्मकता क्रियात्मकता व भावनात्मकता असतात.

81. खाली संवेदना आणि अवबोध यावर आधारित दिलेल्या विधानांपैकी कोणते विधान योग्य नाही?

(1) संवेदना म्हणजे मूर्त स्वरूपातील अनुभव नव्हे पण अवबोध म्हणजे अर्थपूर्ण अनुभव होय

(2) ज्या अणी संवेदनेला अर्थ प्राप्त होतो त्याक्षणी संवेदनाला अवबोध म्हणतात

(3) संवेदना नेमकी कोठे संपते व अवबोध नेमका कोठे सुरु होतो हे सहजपणे सांगता येते

(4) संवेदना आणि अवबोध या ज्ञानग्रहणाच्या पायन्या आहेत

जेव्हा कोणतीही गोष्ट आपण क्रमबद्ध स्वरूपात अभ्यासतो आणि आठवायला शिकतो त्या स्मरणास कोणते स्मरण म्हणतात?

(1) सक्रिय स्मरण

(2) मनोवैज्ञानिक स्मरण

(3) बौद्धिक स्मरण

(4) यांत्रिक स्मरण

खाली दिलेल्या संबोध निर्मितीच्या टप्प्यांचा योग्य क्रम कोणता?

(अ) एकाच जातीच्या अनेक वस्तूंच्या ज्ञानातून वस्तुगत गुणांचे विश्लेषण करून काही गुणविशेष अलग करणे

(ब) अलग केलेल्या गुणविशेषा वरून सामान्यीकरण करणे

(क) वस्तूंचे प्रत्यक्ष ज्ञान होणे

(ड) शब्दरूपाने तो संबोध व्यक्त करणे

(इ) संबोधाला अमूर्त स्वरूप देणे

1) अ, क, ब, ड, इ

(2) क, अ, ब, इ, ड

3) क, इ, ब, ड, अ

(4) अ, ब, इ, ड, क

84. खालील स्मृती-प्रतिमेतील टप्प्यांविषयीचे कोणते विधान बरोबर आहे?
- ✓ (1) प्राथमिक स्मृती-प्रतिमा ही अनुप्रतिमेपेक्षा कमी तीव्र असते
 (2) स्मृती- प्रतिमा ही प्राथमिक स्मृती-प्रतिमेपेक्षा जास्त तीव्र असते
 (3) स्वप्नातील प्रतिमा सर्व अनुप्रतिमा असतात
 (4) अनुप्रतिमेची तीव्रता सुरवातीला कमी असते
85. खाली दिलेल्या विधानांमध्ये कूट-उकलनास सहाय्यक ठरणारे विधान कोणते?
- (1) व्यक्ती निर्णय घेताना विचारापेक्षा भावनेला महत्व देते
 (2) राखादी व्यक्ती समस्या सोडवण्यारोवजी समस्येपासून स्वतःची सुटका करून घेते
 (3) व्यक्ती आपल्याला सोयीस्कर असा अर्थ काढते
 ✓ (4) राखादया व्यक्ती बदल, विचाराबदल पूर्वग्रह न ठेवता विचार करते
86. खाली दिलेल्या विधानांमध्ये अध्ययनाचे कोणते लक्षण अयोग्य आहे?
- (1) अध्ययन ही एक वर्तन प्रक्रिया असून ती उद्दिष्टाप्रत जाणारी असते
 ✓ (2) उद्दिष्ट प्राप्ती साठीच्या हालचालींची आवर्तने अनावश्यक ठरतात
 (3) अध्ययनासाठी प्रेरणा म्हणून पारितोषिके महत्वाची ठरतात.
 (4) उद्दिष्ट प्राप्तीच्या दृष्टीने धडपड करावी लागते.
87. सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापनाच्या खालील मर्यादांपैकी कोणती मर्यादा अयोग्य आहे?
- (1) अनुधावनाचा अभाव
 (2) पालकांची उदासिनता
 ✓ (3) समाजाचा केवल गुणात्मक विकासावर भर
 (4) शैक्षणिक साधनांची कमतरता
88. सहसंबंध गुणक संख्या व त्याचा लावलेला अर्थ यांच्या जोड्यांचा योग्य क्रम कोणता?

सहसंबंध गुणक

अर्थ

(i) +0.20 किंवा कमी	(अ) सहसंबंध अल्प
(ii) +0.20 ते +0.40	(ब) सहसंबंध उच्चतम
(iii) +0.40 ते +0.70	(क) सहसंबंध दुर्लक्षण्या योग्य
(iv) +0.70 ते +1.0	(ड) सहसंबंध मध्यम
- (1) (i) - ब (ii) - क (iii) - ड (iv) - अ
 (2) (i) - अ (ii) - क (iii) - ब (iv) - ड
 ✓ (3) (i) - क (ii) - अ (iii) - ड (iv) - ब
 (4) (i) - ब (ii) - ड (iii) - अ (iv) - क

89. स्किनरच्या प्रबलीकरण या उपपत्तीवर आधारित पद्धती ज्यामध्ये कोणत्याही विषयातील जो भाग शिकवायचा असल त्याच पृथक्करण करून ज्ञानाचे लहान लहान पायन्यांमध्ये विभाजन केले जाणे व अध्यापन केले जाणे, अशी खालील पैकी कोणती अध्यापन पद्धती आहे?

(1) समवाय पद्धती

(2) समालोचन पद्धती

(3) क्रमन्विन अध्यापन पद्धती

(4) चित्रवाणी पद्धती

90. खालीलपैकी कोणत्या अध्यापन पद्धती मध्ये वर्गखोल्या नसून विषयाच्या खोल्या असतात, त्या खोलीत आवश्यक ती पाठ्यपुस्तके, अवांतर वाचनीय पुस्तके, संदर्भग्रंथ, मासिके विषयाला आवश्यक नकाशे, चित्रे असतात या बरोबरच विषयतज्ञ हजर असतो व अध्यापनकार्य चालते?

(1) डाल्टन पद्धती

(2) प्रोजेक्ट पद्धती

(3) गॅरी योजना

(4) मूलोदयोग शिक्षण पद्धती

भाग - 4 : गणित व विज्ञान

[प्रश्न-क्रमांक : 91 ते 150]

91. दोन खांब एकमेकांपासून 40 मीटर अंतरावर आहेत. प्रत्येक खांबाचे वरचे टोक दुसऱ्याच्या पायाशी जोडणाऱ्या रेखांच्या छेदनबिंदूची उंची 6 मीटर आहे. एका खांबाची उंची 10 मीटर असल्यास दुसऱ्याची उंची किती?

(1) 15 मी

(2) 60 मी

(3) 30 मी

(4) 16 मी

92. वर्तुळावरील दहा बिंदूतून जास्तीत जास्त किती त्रिकोण काढता येतील?

(1) 90

(2) 118

(3) 180

(4) 120

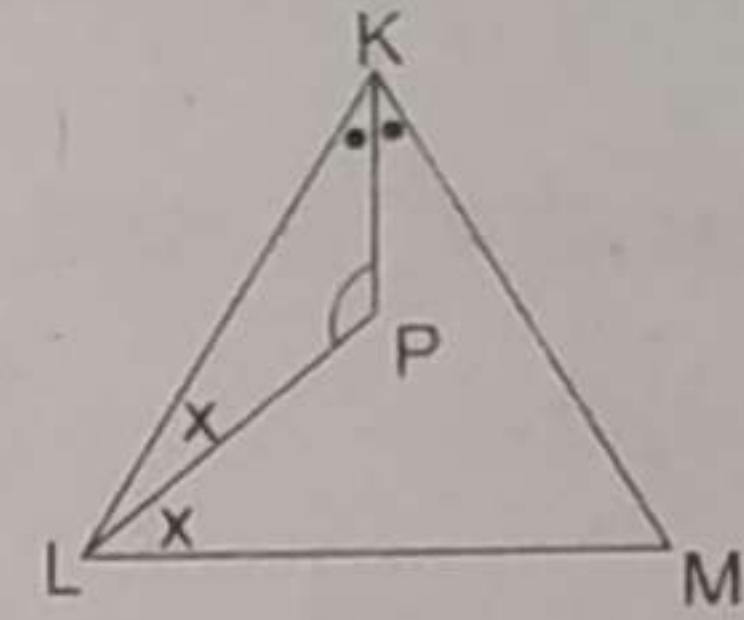
93. ΔKLM मध्ये KP व LP हे $\angle K$ व $\angle L$ चे दुभाजक आहेत. जर $m\angle M = 40^\circ$ तर $\angle LPK$ चे माप किती?

(1) 100°

(2) 110°

(3) 120°

(4) 130°

94. 44 सेमी उंची असलेल्या धातूच्या भरीव ळंब आयतचितीच्या बाजू 30 सेमी व 48 सेमी आहे. भरीव लंब आयतचितीला वितळवून, 12 सेमी व्यास व 14 सेमी उंची असलेल्या किती भरीव वृत्तचिती तयार होतील?

(1) 30

(2) 32

(3) 40

(4) 48

95. दुकादाराने एका वस्तुची किंमत 50% ने वाढवली व नंतर 50% ने कमी करून विकळी तर दुकानदाराला शेकडा किती नफा किंवा तोटा झाला?

(1) तोटा 25%

(2) नफा 25%

(3) ना नफा ना तोटा

(4) नफा 50%

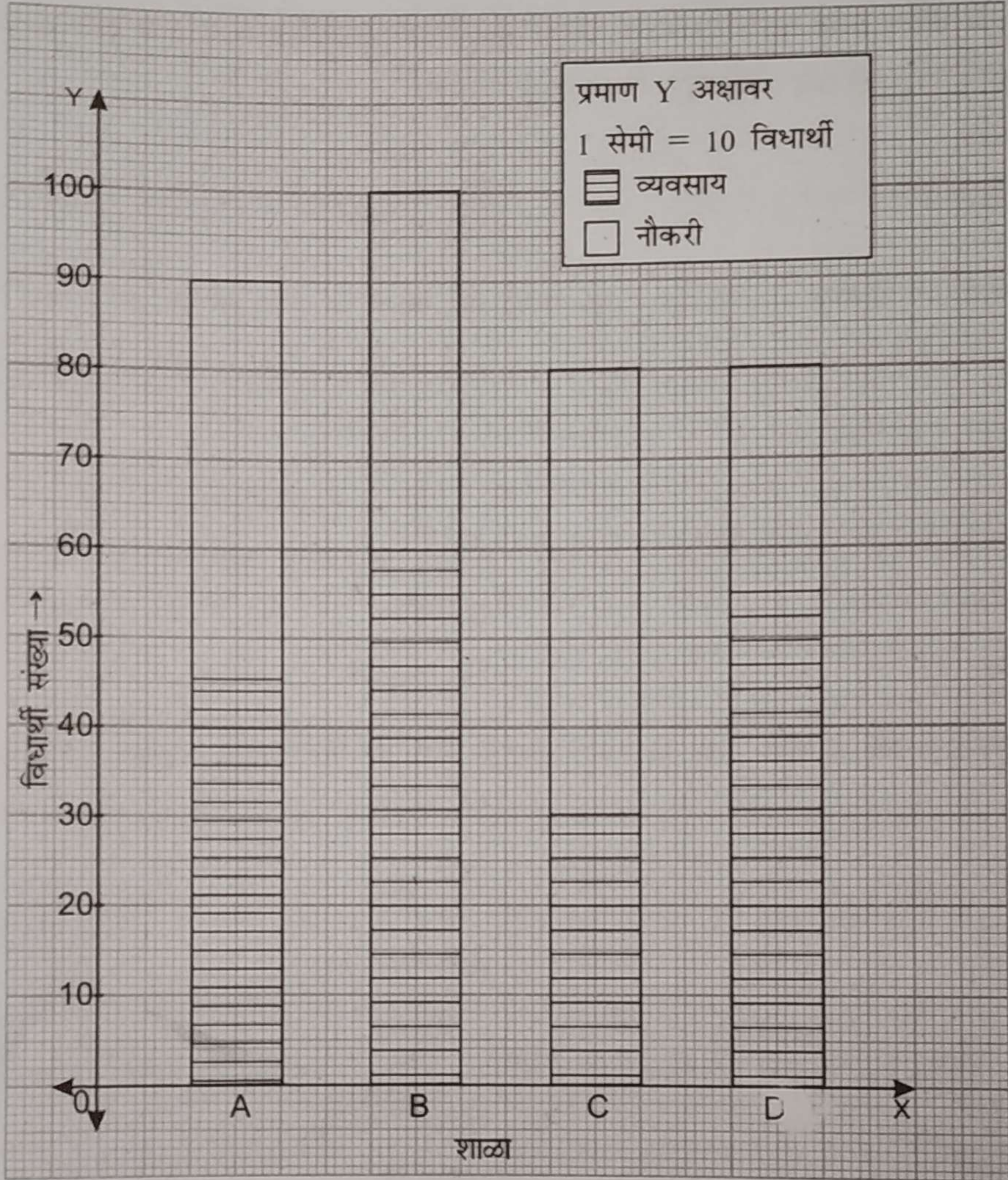
96. अनिलने बँकेकडून 11 दराने सरळव्याजाने कर्ज घेतले. नोटाबंदी मूळे बँकेची तरलता वाढण्याने बँकेने व्याजाचा दर दुसऱ्या वर्षी 0.5 ने व तीसऱ्या वर्षी पुन्हा 0.5 ने केळा. तीन वर्षां अखेर अनिलने ने 4410 रूपये व्याज अदा केले तर त्याने बँकेकडून किती कर्ज घेतले?

- (1) ₹16,000 (2) ₹12,000
(3) ₹14,000 (4) ₹20,000

97. जर $x^3 + 3xy^2 : 3x^2y + y^3 = 341 : 91$ तर $x : y =$ किती?

- (1) 5 : 6 (2) 6 : 5
(3) 1 : 11 (4) 11 : 1

टिप : चार शाळेतील विद्यार्थ्यांची चाचणी घेउन केलेले सर्वेक्षण विभाजित स्तंभालेखात आहे. त्याचे निरीक्षण करुन प्र.क्र. 98, 99 व 100 ची उत्तरे घा?

98. कोणत्या शाळेतील विद्यार्थ्यांचे व्यवसायाकडे जाण्याचे शेकडा प्रमाण सर्वात जास्त आहे?
 (1) A (2) B
 (3) C (4) D
99. नौकरीकडे जाण्याचा कल असणाऱ्या विद्यार्थ्यांची सरासरी किती?
 (1) 48.25 (2) 57.50
 (3) 39.25 (4) 46.25
100. नौकरीकडे जाणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे शेकडा प्रमाण किती?
 (1) 39.5% (2) 44.86%
 (3) 42.72% (4) 48.25%
101. मधुराने एका महिला बचत गटात महिन्याच्या पहिल्या तीन दिवशी अनुक्रमे ₹30, ₹35 व ₹40 या प्रमाणे गुंतविले तर तिने फेब्रुवारी 2016 या महिन्यास एकूण किली रूपये गुंतविले?
 (1) ₹2800 (2) ₹2465
 (3) ₹2900 (4) ₹2730
102. समभुज चौकोनाचे क्षेत्रफळ $\frac{x^2}{2} + 2x + 1\frac{1}{2}$ चौ. एकक आहे तर त्याच्या लहान कर्णाची लांबी किती?
 (1) x (2) $x + 1$
 (3) $x + 2$ (4) $x + 3$
103. $(\sqrt{16} - \sqrt{2})$ ही संख्या खालीलपैकी कोणत्या प्रकारची आहे?
 (1) अपरिमेय (2) परिमेय
 (3) पूर्णांक (4) समसंख्या
104. एका अपूर्णाकाचा छेद अंशापेक्षा सहाने मोठा आहे अंश व छेदात चार मिळविल्यास अपूर्णांक 3:5 येतो तर तो अपूर्णांक कोणता?
 (1) $\frac{5}{7}$ (2) $\frac{5}{11}$
 (3) $\frac{7}{11}$ (4) $\frac{3}{11}$
105. जर $2^m + 2^n = 36$ व $m + n = 7$ तर $2^{m-n} =$ किती?
 (1) 32 (2) 4
 (3) 64 (4) 8

106. एका कुटुंबातील आठ सदस्यांचे सरासरी वय 24 वर्षे आहे. कुटुंबातील एका व्यक्तीच्या मृत्युमुळे सरासरी वय 5 ने कमी होते तर मृत्युपावलेल्या सदस्याचे वय किती वर्षे होते?

- (1) 61 (2) 59
(3) 72 (4) 49

107. वर्तुळात आंतरलिखित चौरसाच्या बाजूने वर्तुळकेंद्राशी केलेल्या कोनाचे माप किती?

- (1) 45° (2) 180°
(3) 90° (4) 120°

108. खालीलपैकी कोणती जोडी सहमूळ संख्यांची जोडी नाही?

- (1) 195, 119 (2) 168, 161
(3) 171, 172 (4) 187, 153

109. जर $\sqrt{2209} + \sqrt{0.06 + y^2} = 47.25$ तर y ची किंमत किती?

- (1) 0.05 (2) 0.25
(3) 0.025 (4) 0.005

110. समभुज चौकोनाच्या प्रतलात चौकोनाच्या बाजूपासून सारख्या अंतरावर असणारे किती बिंदू असतात?

- (1) अनंत (2) एक
(3) चार (4) एकही नाही

111. 8 च्या पटीतील पहिल्या 27 नैसर्गिक संख्यांची बेरीज किती?

- (1) 3352 (2) 3616
(3) 3084 (4) 3024

112. एका मोकळ्या जागेत झाडे लावण्याकरीता प्रत्येक रांगेतील झाडांची संख्या व झाडांच्या रांगांशी व्यस्त प्रमाणात आहेत. प्रत्येक रांगेत 36 झाडे लावल्यास 12 रांगा तयार होतात. झाडांच्या 16 रांगा तयार करण्यास एका रांगेत किती झाडे लावावी लागतील?

- (1) 24 (2) 30
(3) 27 (4) 25

113. खालीलपैकी कोणत्या संख्येतून 28 वजा केल्यास त्या संख्येला 6, 12 व 16 या संख्येनी निशेषः भाग जातो?

- (1) 1180 (2) 1220
(3) 1480 (4) 1360

114. पुर्वाचे लग्न सहावर्षापूर्वी झाले. पुर्वाचे आजचे वय तिच्या लग्नाच्या वेळेच्या वयाच्या $1\frac{1}{4}$ पट आहे. तिच्या मुलीचे आजचे वय तिच्या आजच्या वयाच्या $\frac{1}{6}$ पट आहे. जर पुर्वाचे लग्न 2000 साली झाले तर तिच्या मुलीचा जन्म कोणत्या वर्षी झाला?

- (1) 2004 (2) 2001
(3) 2002 (4) 2003

115. खालीलपैकी कोणती संख्यामूळ संख्या आहे?

(1) 437

(3) 541

(2) 429

(4) 551

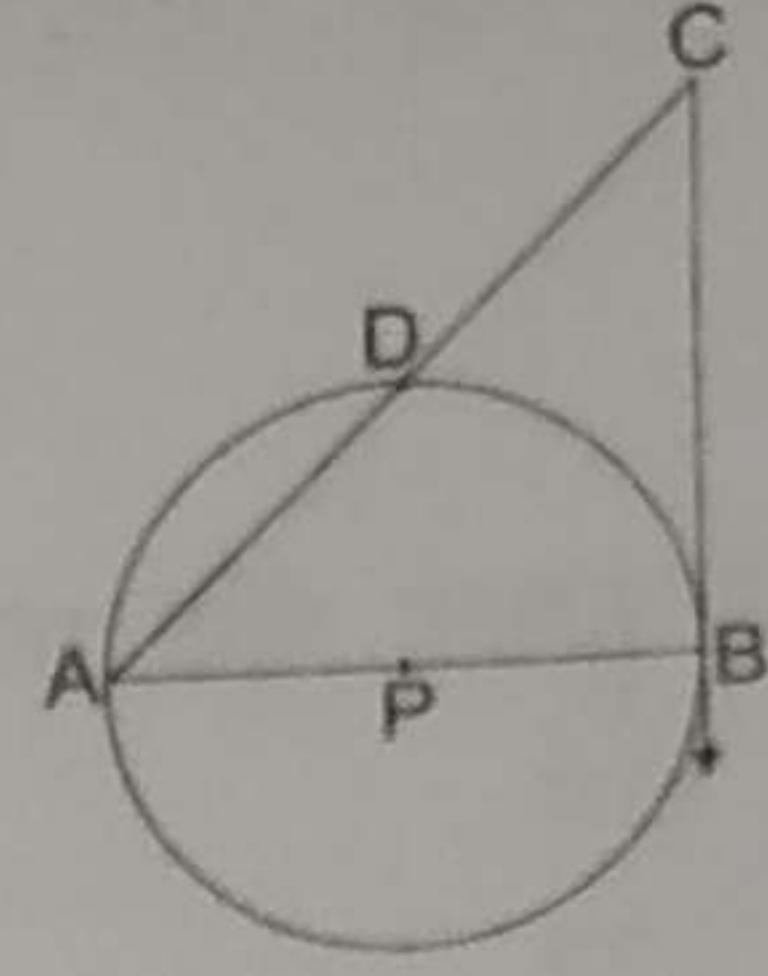
116. आकृतीत AB हा वर्तुळाचा व्यास व रेषा BC ही स्पर्शिका आहे. जर AC = 16 सेमी, CD = 7 सेमी तर वर्तुळाची त्रिज्या किती?

(1) $4\sqrt{7}$ सेमी

(3) 12 सेमी

(2) 6 सेमी

(4) $2\sqrt{7}$ सेमी

117. 14 तास 30 मी. ही वेळ एका दिवसाच्या शेकडा किती आहे?

(1) $58\frac{5}{12}\%$

(3) $62\frac{5}{12}\%$

(2) $64\frac{5}{12}\%$

(4) $60\frac{5}{12}\%$

118. जर $a = \sqrt[3]{4}$, $b = \sqrt[3]{5}$ and $c = \sqrt{3}$, तर खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे?

(1) $c > a > b$

(3) $a > c > b$

(2) $c > b > a$

(4) $b > a > c$

119. $3\sqrt{3}$ सेमी उंची असणाऱ्या समभुज त्रिकोणाची परिमीती किती?

(1) 36 सेमी

(3) $9\sqrt{3}$ सेमी

(2) 18 सेमी

(4) $18\sqrt{3}$ सेमी

120. 14 मीटर व्यास व 24 मीटर उंची असलेल्या शंकाकृती तंबू तयार करण्याकरीता 5 मीटर रुंदीचा किती कापड लागेल?

(1) 550 मी

(3) 110 मी

(2) 510 मी

(4) 150 मी

121. शाकीय प्रजनन म्हणजे पासून नवीन झाडाची निर्मिती होय.

(1) खोड, मूळ, फूल इत्यादी

(3) खोड, फूल, फले इत्यादी

(2) खोड, मूळ, पाने इत्यादी

(4) खोड, पाने, फूले इत्यादी

122. एका व्यक्तीकडे प्रत्येकी $\frac{1}{5}\Omega$ चे पाच रोध आहेत. त्यांना जोडून तो जास्तीतजास्त किती रोध मिळवू शकतो?

(1) 5Ω

(3) 1Ω

(2) $2/5\Omega$

(4) $1/2\Omega$

123. सोडियमचा अणूक्रमांक 11 आहे आणि अणुवस्तुमान 23 आहे. तर 2.3 ग्रॅम सोडियम मध्ये सोडियमचे किती अणू असतील?
- (1) 6.022×10^{23} (2) 6.022×10^{22}
 (3) 3.011×10^{23} (4) 3.011×10^{22}
124. मानवी शरीरात वेगवेगळ्या प्रकारच्या जवळपास स्नायू असतात.
- (1) 640 (2) 460
 (3) 540 (4) 400
125. एका वस्तूचे चंद्रावर वस्तुमान 10 kg आहे. जर ती वस्तू पृथ्वीवर आणली तर तीचे वस्तुमान असेल.
- (1) 60 kg (2) 10 kg
 (3) 30 kg (4) 6 kg
126. ^{12}C आणि ^{13}C हे कार्बनचे समस्थानिके आहेत. खालीलपैकी त्यांच्याकरिता काय बरोबर नाही?
- (1) त्यांच्यात इलेक्ट्रॉनची संख्या सारखी असते.
 (2) त्यांच्यात न्युट्रॉनची संख्या सारखी असते.
 (3) त्यांच्यात प्रोटॉनची संख्या सारखी असते.
 (4) त्यांचे रासायनिक गुणधर्म सारखे असतात.
127. लोहित रकापेशी त्यांच्या 120 दिवस आयुष्यानंतर मध्ये नष्ट केल्या जातात.
- (1) वृद्ध (2) मोठे आतडे
 (3) यकृत (4) अस्थीमज्जा
128. एक दगड उंच पूलावरून खाली सोडला असता तो तकाशी पोहचण्यापर्यंत 44.10 मीटर अंतर कापतो. तो दगड तळाशी पाहण्यास किती वेळ लागेल?
- (1) 4 सेकंद (2) 3 सेकंद
 (3) 5 सेकंद (4) 6 सेकंद
129. च्या निर्मितीमुळे चांदीच्या वस्तू काळवंडतात.
- (1) AgNO_3 (2) Ag_2CO_3
 (3) Ag_2S (4) Ag_2O
130. पेशी मध्ये प्रथिन संश्लेषण करणारी जागा ही होय.
- (1) केंद्रक (2) लयकारिका
 (3) रिक्तिका (4) रायबोझोमस
131. विद्युत शक्तीचे औद्योगिक क्षेत्रातील एकक आहे.
- (1) व्होल्ट (2) किलोवॉट
 (3) अश्वशक्ती (4) किलोवॉट-लास

132. धातूंच्या अभिक्रियाशिलता श्रेणीमध्ये, सर्वात वर असणारा धातू आहे.
- (1) Al (2) Ag
(3) Ca (4) K
133. DNA च्या रेणूमध्ये, प्युरिन्स आणि पिरिमिडिन्स यांचे गुणोत्तर नेहमी असते?
- (1) 3 : 1 (2) 1 : 1
(3) 1 : 3 (4) 1 : 2
134. श्रव्यातीत ध्वनीची वारंवारता असते.
- (1) 20,000 Hz पेक्षा कमी
(2) 20 Hz पेक्षा कमी
(3) 20,000 Hz पेक्षा जास्त
(4) 20 Hz ते 20,000 Hz च्या दरम्यान
135. अनुक्रमांक 3, 11, 19, 37 आणि 55 असणारी मुलद्रव्ये आहेत.
- (1) निष्क्रिय वायू (2) हैलोजन
(3) आम्लारी धर्मी मृदा धातू (4) अल्कधर्मी धातू
136. अर्धगुणसूत्री विभाजनामध्ये एका जनकपेशीपासून एकूण किली अर्धगुणी नवजात पेशी तयार होतात?
- (1) 2 (2) 4
(3) 6 (4) 8
137. 5 kg वस्तुमान असणाऱ्या वस्तूवर 20 N बल प्रयुक्त केले तरल्या वस्तूमध्ये निर्माण होणारे त्वरण असेल.
- (1) 4 m/s² (2) 100 m/s²
(3) 0.4 m/s² (4) 4 cm/s²
138. खालीलपैकी कोणत्या रेणूमध्ये तिहेरी बंध आहे?
- (1) इथिन (2) ऑसिटिलिन
(3) सल्फर ट्रायऑक्साइड (4) इथेन
139. ही अशी दृष्यकेंद्रकी पेशी आहे ज्यामध्ये तंतुकणिका नसतात.
- (1) श्वेत रक्त कणिका (2) लोहित रक्त कणिका
(3) अधःस्त्वचा पेशी (4) शुक्राणू
140. जर पृथ्वीवर वातावरण नसते तर आकाश दिसले असते.
- (1) गडद निळे (2) पांढरे
(3) गडद काळे (4) लाल

141. इंधक फास्फेटचे रेणूसूत्र आहे.
- (1) $Zn(PO_4)_3$ (2) Zn_2PO_4
 (3) $Zn_3(PO_4)_2$ (4) $ZnPO_4$
142. खालीलपैकी चार कण्यांचे हृदय असणारा सरिसृप कोणता?
- (1) साप (2) सरडा
 (3) कासव (4) मगर
143. जर नाणे आणि पीस निर्वात पोकळीमध्ये एकत्र सोडलेतर
- (1) नाणे तळाशी प्रथम जाईल. (2) पीस तळाशी प्रथम जाईल.
 (3) पीस खाली पडणार नाही. (4) दोन्ही वस्तु सोलत तळाशी जाईल.
144. एका अणूमध्ये 5 न्युट्रॉन्स आणि 4 प्रोटॉन्स आहेत. त्या अणूची संयुजा किती असेल?
- (1) 2 (2) 4
 (3) 5 (4) 1
145. जर लाकेमध्ये अमायलेज नसेल तर खालीलपैकी मुखातील कोणती प्रक्रिया बाधित होऊ शकते?
- (1) जीवनसत्त्वाचे शोषण
 (2) प्रथिनांचे अमिनो आम्ला मध्ये विघटन
 (3) स्निग्ध पदार्थांचे स्निग्धाम्ले आणि ग्लिसरॉल मध्ये विघटन
 (4) पिष्टमय पदार्थांचे साखरेत विघटन
146. जर गोलीय आरशाचे नाभीय अंतर 30 सेमी आहे तर त्या आरशाची वक्रता त्रिज्या च्या बरोबर असेल.
- (1) 60 सेमी (2) 30 सेमी
 (3) 15 सेमी (4) 120 सेमी
147. जर AB हे संयुग तयार होतांना, इलेक्ट्रॉन A कडून B कडे जातो तर
- (1) A ची संयुजा दोन आहे. (2) B चे ऑक्सिडिकरण होते.
 (3) A आणि B मध्ये सहसंयुजबंध तयार होतो. (4) AB हे आयनिक संयुग आहे.
148. पित्तातील रंगद्रव्ये च्या विघटनाने तयार केले जातात.
- (1) ग्लूकोज (2) जीवनसत्त्व अ
 (3) हिमोग्लोबिन (4) हायड्रोक्लोरिक आम्ल
149. दिलेल्या धातूच्या तारेची विधुत रोधकता वर अवलंबून असते.
- (1) तारेची जाडी (2) तारेच्या पदार्थाचे स्वरूप
 (3) तारेची लांबी (4) तारेचा आकार

150. खालीलपैकी कोणता पदार्थ विरल हायड्रोक्लोरिक आम्ला सोबत अभिक्रित केला असता कार्बन डायऑक्साईड वायू देणार नाही?
- (1) संगमरवर (2) बेकिंग सोडा
(3) चुनखडी (4) चुना

किंवा

सामाजिक शास्त्रे

[प्रश्न-क्रमांक : 91 ते 150]

[इतिहास, नागरिक शास्त्र व भूगोल]

91. भारतीय संविधानाच्या सरनाम्यातील शब्दाचा अर्थ म्हणजे राज्यप्रमुख हा निवडून आलेला असतो व त्याला ते पद वंशपरंपरा मिळते नाही.

- (1) गणराज्य. इयत्ता 9वी इतिहास जा. फ. 74 (2) सार्वभौम.
(3) स्वातंत्र्य. (4) न्याय.

92. शिक्षणाचा अधिकार: सकारात्मक अधिकार :: भाषणस्वातंत्र्य : ?

- (1) घटनात्मक उपाययोजनेचा अधिकार (2) माहितीचा अधिकार
(3) मानव अधिकार (4) नकारात्मक अधिकार

93. ठराविक संख्येने नागरिकांनी कायद्याचा प्रस्ताव दिला, तर कायदेमंडळाला त्याची दखल घ्यावी लागते यास म्हणतात.

- (1) जनउपक्रम (2) सार्वमत
(3) जनपृच्छा (4) प्रत्यावाहन

94. भारताच्या संविधानात भाषा नोंदविल्या आहेत.

- (1) 21 (2) 22
(3) 23 (4) 24

95. रोहन ने 2016 मध्ये वयाची 25 वर्षे पूर्ण केली. पुढील लोकसभा निवडणूकांमध्ये तो उमेदवार म्हणून उभा राहू शकतो का? या संदर्भातील विधानाचा योग्य पर्याय ओळखा

विधान अ : होय, उभा राहू शकतो.
विधान ब : नाही, उभा राहू शकत नाही.
विधान क : उत्तर देव्यास माहिती अपूर्ण.

- (1) विधान अ बरोबर
(2) विधान ब बरोबर
(3) विधान क बरोबर
(4) सर्व विधाने चूक

96. राज्यसभेची निवडणूक लढविणान्या व्यक्तितने वयाची वर्षे पूर्ण केली असणे गरजेचे आहे.

(1) 18

(2) 21

(3) 25

~~(4) 30~~

97. खालील विधानांपैकी चूक विधान ओळखा-

(1) राष्ट्रपती तीनही सेनादलांचे सरसेनापती असतात.

(2) राजदूत, मुख्य निवडणूक आयुक्त यांची नेमणूक राष्ट्रपती करतात.

(3) राष्ट्रपतींनी काढलेला बटहुकूम कायद्यासारखाच असतो.

(4) राष्ट्रपतींच्या हातून संविधानाचा भंग झाल्यास त्यांना पदावरून दूर करण्याचा अधिकार संसदेला नाही

98. महाराष्ट्र विधिमंडळाची वर्षातून कमीतकमी अधिवेशने होतात.

(1) एक

(2) दोन

(3) तीन

(4) चार

99. गटात न बसणारा शब्द ओळखा- दिल्ली, लक्षद्वीप, चंदीगड, हरियाणा

(1) दिल्ली

(2) लक्षद्वीप

(3) चंदीगड

(4) हरियाणा

100. 24 ऑक्टोबर हा म्हणून साजरा करण्यात येतो.

(1) संयुक्त राष्ट्र दिन

(2) अंतरराष्ट्रीय महिला दिन 8 मार्च

(3) पर्यावरण दिन 5 जून

(4) जागतिक शांतता दिन

101. गटात न बसणारा शब्द ओळखा

मुद्राराक्षस, इंडिका, राजतरंगिणी, मेघदूत

(1) मुद्राराक्षस विशाखादत्त (01/20)

(2) इंडिका

(3) राजतरंगिणी

(4) मेघदूत कालिदास

102. योग्य जोड्या जुळवा

बौद्ध परिषद

कोणत्या राजाच्या काळात झाली.

(अ) 1 ली

(i) अशोक

(ब) 3 री

(ii) कनिष्क

(क) 4 थी

(iii) अजातशत्रू

(1) अ - i

ब - ii

क - iii

(2) अ - iii

ब - i

क - ii

(3) अ - ii

ब - iii

क - i

(4) अ - iii

ब - ii

क - i

103. दंतिदुर्ग, पहिला कृष्ण, तिसरा गोविंद, अमोघवर्ष या राजांमध्ये काय साम्य आहे?

- (1) हे सर्वजण चोक धराण्यातील आहेत.
(2) हे सर्वजण चालुक्य धराण्यातील आहेत.
(3) हे सर्वजण राष्ट्रकूट धराण्यातील आहेत.
(4) हे सर्वजण पाल धराण्यातील आहेत.

104. छत्रपती शिवाजी महाराजांनी पोर्तुगीज भागातून येणाऱ्या मिठावर मोठी जकात बसविली कारण

- (1) त्यांना कोकणातील मीठ उदयोगाला संरक्षण द्यायचे होते.
(2) त्यांना पोर्तुगीजांना धडा शिकवायचा होता.
(3) त्यांना जकातीतून मिळणारे उत्पन्न वाढवायचे होते.
(4) हा एक लष्करी निर्णय होता.

105. दाराशुकोहने फार्सीमध्ये भाषांतर केले.

- (1) ब्राह्मणग्रंथांचे (2) पुराणांचे
(3) उपनिषदांचे (4) वेदांचे

106. कायदेमंडळ कार्यकारी मंडळ आणि न्यायमंडळ हे शासनयंत्रणेचे घटक एकमेकांपासून स्वतंत्र असावेत हा सत्ताविभाजनाचा सिद्धान्त याने मांडला.

- (1) व्हॉल्टेअर (2) मॉटेस्क्यू
(3) रुसो (4) थॉमस जेफरसन

107. गोपाळबाबा वलंगकर यांनी या पुस्तकातून अस्पृश्यतेचे खंडन केले

- (1) विटाळ विध्वंसन (2) स्त्री - पुरुष तुलना
(3) शेतकऱ्यांचा आसूड (4) स्त्री - धर्म निती

108. 'प्रतियोगी सहकारिता' हे यांचे धोरण होते.

- (1) दादाभाई नौरोजी (2) महात्मा गांधीजी
(3) लोकमान्य टिळक (4) पंडित जवाहरलाल नेहरू

109. खालीलपैकी चूकीची जोडी ओळखा-

- (1) भोरप्या - प्रतापगड (2) कोंढाणा - सिंहगड
(3) मुरुंबदेव - रायगड (4) खेळणा - विशाळगड

110. जिंजीचा किल्ला सध्याच्या राज्यात आहे.

- (1) तामिळनाडू (2) कर्नाटक
(3) गोवा (4) केरळ

111. खालील पैकी चूकीची जोडी ओळखा.

(1) युक्लिड - भूमिती

(3) आर्किमिडीज - भौतिकशास्त्र

(2) टॉलेमी इतिहास

(4) हिप्पोक्रेटिस - वैद्यकशास्त्र

112. खाजगी मालमत्तेचा अधिकार, उपभोक्त्यांचे सार्वभौमत्व, किंमत यंत्रणा, सरकारची कमीत कमी भूमिका ही ची वैशिष्ट्ये आहेत.

(1) मांडवलशाहीची

(3) साम्यवादाची

(2) औद्योगिक क्रांतीची

(4) समाजवादाची

113. खाली दिलेल्या जोड्यांपैकी बरोबर जोडी ओळखा

(1) व्हॉल्टेअर - दि स्पिरिट ऑफ लॉ

(3) डान्टे - द प्रिन्स

(2) मॉटेस्क्यू - कॉन्डिड

(4) रूसो - एमिल

114. घाना, केनिया, झिम्बाब्वे या वसाहती होत्या.

(1) ब्रिटीश

(3) डच

(2) पोर्तुगीज

(4) फ्रेंच

115. चीनमधील अफूच्या दुसऱ्या युद्धानंतरच्या तह झाला.

(1) नान्किंग

(3) मकाव

(2) पेकिंग

(4) कॅटन

116. खालील घटनांपैकी गटात न बसणारी घटना शोधा

(1) इथिओपियावर इटलीचे आक्रमण

(2) ऑस्ट्रियावर जर्मनीचे आक्रमण

(3) मांचूरियावर जपानचे आक्रमण

(4) ग्रीस बल्गेरिया युद्ध

117. मुक्तासदन, कृपासदन, सदानंदसदन या संस्था कोणी सुरु केल्या?

(1) पंडिता रमाबाई.

(3) रमाबाई रानडे.

(2) आनंदीबाई जोशी.

(4) ताराबाई शिंदे.

118. मराठी व्याकरणाचे पाणिनी असे कोणास म्हणतात?

(1) विष्णुशास्त्री पंडित

(2) आत्माराम पांडुरंग लखर्डकर

(3) दादोबा पांडुरंग तखर्डकर

(4) तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी

119. अँप्फी थिएटर (रंगमंडळ) हा मूळचा वास्तुप्रकार आहे

(1) ग्रीक

(3) भारतीय

(2) रोमन

(4) चीनी

उरुड हेरिटेज साईट

120. खालीलपैकी गटात न बसणारी वास्तू ओळखा, छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस, एलिफंटा लेणी, वेरूळ, गेटवे ऑफ इंडिया

(1) छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस

(3) वेरूळ

(2) एलिफंटा लेणी

(4) गेटवे ऑफ इंडिया

121. 'चंदिगढ' ही खालीलपैकी कोणत्या दोन राज्यांची राजधानी आहे?

(1) पंजाब - राजस्थान

(3) हिमाचल प्रदेश - हरियाणा

(2) हिमाचल प्रदेश - पंजाब

(4) पंजाब - हरियाणा

122. नागपूर आणि चंद्रपूर जिल्हयात प्रकारचा कोळसा आढळतो.

(1) बिटुमिनस

(3) पीट

(2) लिग्नाईट

(4) अँथ्रासाइट

123. अंदमान बेटाच्या पूर्वभागातील मध्यभागी असलेल्या बेटापर भारतातील एकमेव जिवंत ज्वालामुखी आहे.

(1) निकोबार

(3) मालदीव

(2) बॅरन

(4) लक्षद्वीप

124. नदीने 'सुंदरबन' नावाचा जगातील सर्वात मोठा त्रिभूज प्रदेश पश्चिम बंगाल व बांग्लादेशात तयार केलेला आहे.

(1) सिंधू

(3) गंगा

(2) यमुना

(4) सतलज

125. मैदानास मेसापोटेमिया असे म्हणतात.

(1) सैबेरिया मैदान

(3) सिंधू - गंगा मैदान

(2) चिनचे मैदान

(4) तैग्रीस - युफ्राटीस मैदान

126. लोक स्वतःचे राहणीमान उंचावणे, उच्च शिक्षण घेणे आणि रोजगार यांच्या शोधार्थ स्थलंतर करतात झाले स्थागंतर म्हणतात.

(1) ग्रामीण ते ग्रामीण

(3) नागरी ते नागरी

(2) ग्रामीण ते नागरी

(4) नागरी ते ग्रामीण

127. हे अधातू खनिज आहे.

(1) लोखंड

(3) बॉक्साईट

(2) तांबे

(4) अभ्रक

128. जगातील सर्वाधिक नैसर्गिक वायूचे उत्पादन करणारा देश

(1) संयुक्त संस्थाने 20%

(3) इराण

(2) रशिया

(4) सौदी अरेबिया

129. पुनरीपन पटदती पिकाच्या लगवडीकरिता वापरली जाते.

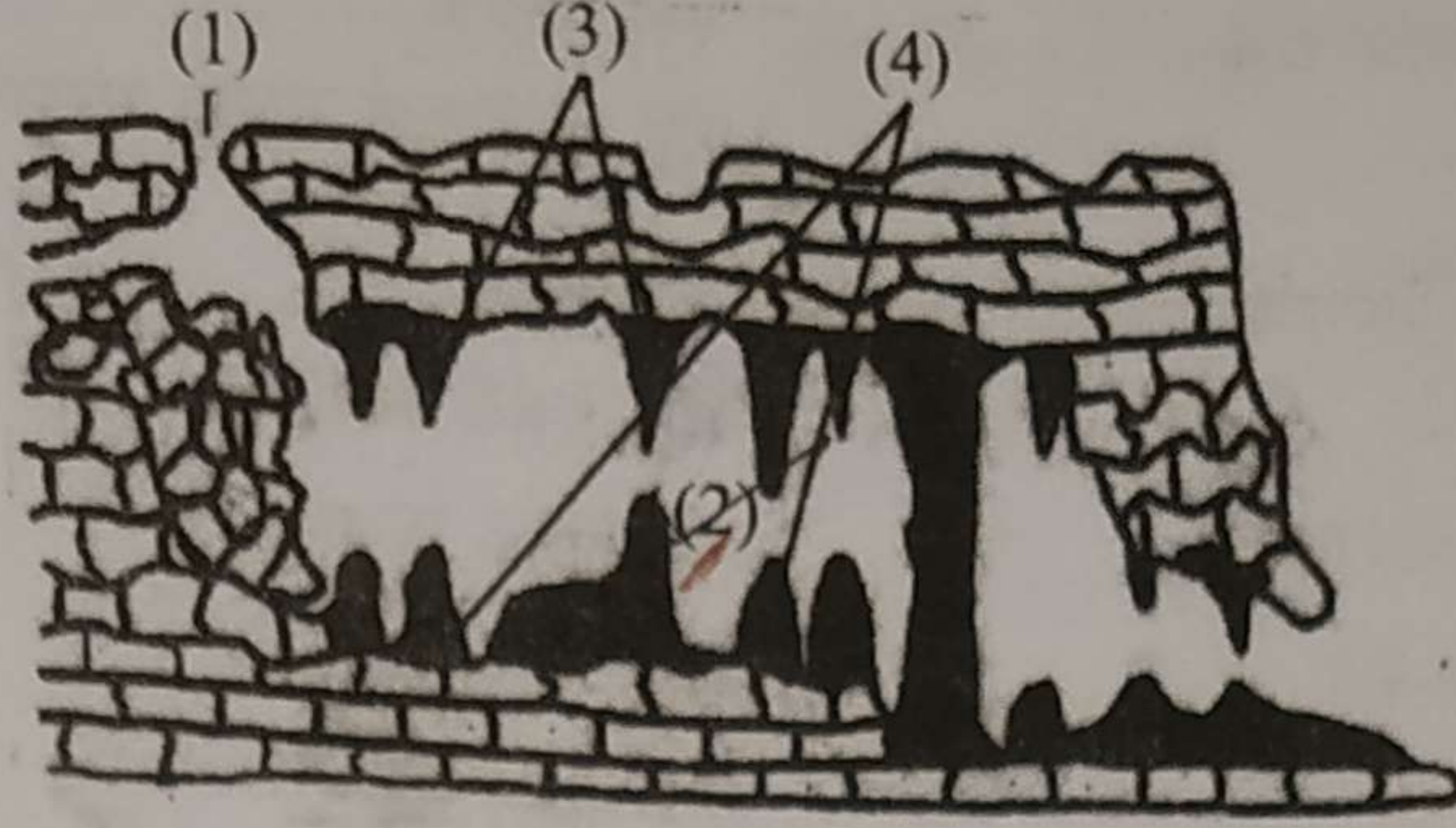
(1) गहू

(2) कॉफी

(3) रबर

(4) भात

130. खालिल आकृतीतील 'गुहा' चा योग्य कमांक सांगा.

131. महाराष्ट्रातील सर्वात लांब नदी

(1) गोदावरी

(2) तापी

(3) चंद्रभागा

(4) इंद्रायनी

132. महाराष्ट्रात खान्देशातील बोलीभाषा आहे.

(1) बहाडी

(2) अहिराणी

(3) कोकणी

(4) मालवणी

133. अंश रेखावृत्तावरील वेळ ही जागतिक प्रमाणवेळ मानली जाते.

(1) एक

(2) दोन

(3) तीन

(4) शून्य

134. या प्रमाणात अंतरासाठी परिमाण दर्शक शब्द वापरले जातात.

(1) अंकप्रमाण

(2) रेषाप्रमाण

(3) शब्द प्रमाण

(4) साधेप्रमाण

135. मानवी वस्ती नसलेल खंड

(1) आफ्रिका

(2) अंटार्क्टिका

(3) आशिया

(4) युरोप

136. इस्रायलच्या दक्षिणेस चे आखात आहे.

(1) अकाबा

(2) पर्शिया

(3) जॉर्जिया

(4) जेरूसलेम

137. पहिली वसुंधरा परिषद इ.स. 1992 साली शहरात झाली.

(1) सॅओपालो

रिओ डी. जानेरो *प्राशिकी पूर्वची राजधानी*

(2) ब्राझीलिया

(4) मॅनॉस

138. रेड इंडियन हे मुळचे रहिवासी आहेत

(1) आफ्रिका

(2) आशिया

(3) दक्षिण अमेरिका

(4) अमेरिकेचो संयुक्त संस्थाने

139. इजिप्तमधील सिनाई पर्वतरांगेन सर्वान उंच शिखर आहे.

(1) जवाल गैब

(2) माऊंट कॅटरिन *2642 m*

(3) ग्रेट कारू

(4) माऊंट काब्रा

140. जगातील मासेमारीची विस्तृत क्षेत्रे या भागात आठळतात.

(1) भूखंडमंच

(2) सागरी डोह

(3) सागरी पर्वत

(4) सागरी मैदान

141. या खडकात जीवाश्म आठळत नाहीत.

(1) गाळाचे

(2) रूपांतरित

(3) अग्निज

(4) चुनखडक

142. रिक्टर हे तीव्रता मोजण्याचे एकक आहे.

(1) ज्वालामुखी

(2) भूकंप

(3) मंद हालचाले

(4) भूपट्ट निर्मिती

143. अहमदनगर जिल्हयात निछोज येथे नदीच्या पायात कुंभगर्त (रांजणखळगे) आहेत.

(1) मुळा

(2) सीना

(3) मिना

(4) कुकडी

144. वायाचा वेग असा सांगितल जातो.

(1) किलोमीटर प्रतिलास

(2) किलोमीटर प्रति मिनिट

(3) मीटर प्रति सेकंद

(4) मिलीमीटर प्रति दिन

145. कोलर येथील सोन्याच्या रवाणी राज्यात आहेत.

(1) महाराष्ट्र

(2) आंध्र प्रदेश

(3) कर्नाटक

(4) केरळ

146. कोल्हापूर जिल्हयातील दाजीपूर अभयारण्य कोणत्या प्राण्यासाठी प्रसिद्ध आहे?

(1) वाघ

श. ध. (नगर) -

(2) गवा *जागतिक वारसा यादीत*

(3) सिंह

(4) हत्ती

147. विद्येचे माहेरघर असणासा शहशची ओळख महाराष्ट्रातील आथ. टी हब म्हणून आहे.

(1) मुंबई

(2) नागपूर

(3) नाशिक

(4) पुणे

148. महाराष्ट्रामध्ये रक्बी हंगामाचा कालावधी आहे.

(1) जानेवारी - मार्च

(2) ऑक्टोबर - मार्च

(3) जून - ऑक्टोबर

(4) मार्च - जून

149. हा बजनात घट होणारा कच्चा माल आहे.

(1) ऊस

(2) रेशीम

(3) लोकर

(4) कापूस

150. हरिहरेश्वरळ सुंदर आहे.

(1) किल्ल

(2) भंड हवेचे ठिकाण

(3) समुद्र किनारा शायगड जिल्हा

(4) ऐतिहासिक ठिकाण